

Oponentský posudek na diplomovou práci

pana Pavla Szobi „Politický a hospodářský vývoj vybraných zemí RVHP v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století“, Praha UK FF, 2007.

Diplomová práce předložená panem Pavlem Szobi „Politický a hospodářský vývoj vybraných zemí RVHP v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století“ je věnována významnému hospodářskému fenoménu – problematice Rady vzájemné hospodářské pomoci v posledních dvaceti letech její existence. Hlavní důraz je oprávněně položen na ekonomický vývoj dvou nejrozvinutějších států v rámci Východního bloku – Německé demokratické republiky a Československa. Toto téma nebylo dosud v české a československé literatuře zpracováno v takovém rozsahu (nehledě na zahraniční produkci k vývoji NDR a na Kaplanovy práce). Ocenění zaslouží jednak volba tématu (na pomezí světových dějin, hospodářských dějin, institucionálních dějin, politických dějin) a jednak autorův přístup ke zpracování tématu. Současně je vybrané téma nesmírně obsáhlé a zakládá možnost dalšího zpracování. Práce je založena především na studiu českých i zahraničních archivních materiálů jak nepublikovaných (NA Praha, BA Berlin), tak publikovaných. Autor využil k archivnímu studiu i pobytu na Freie Universität Berlin v rámci programu ERASMUS.

Práci vyjma úvodu a závěru tvoří šest nestejně rozsáhlých kapitol, které se zabývají jednak nástinem vývoje RVHP v letech 1949 – 1991, dále charakteristikou NDR a Československa, energetickou politikou NDR a Československa, vztahem RVHP a zemí třetího světa, vztahem RVHP a Evropského společenství a přestavbou RVHP.

Práce ukazuje, že zkoumání uvedené instituce a jejích proměn je důležité pro pochopení hospodářského (i politického) vývoje v jednotlivých členských zemích a že význam RVHP pro jednotlivé ekonomiky nelze hodnotit jako málo nebo vůbec bezvýznamný. Právě naopak. RVHP je dokladem jednak autoritativního řízení ze strany Moskvy, jednak odhaluje samou podstatu ekonomických problémů Východního bloku. Tyto byly, jak autor správně poukázal, ještě umocněny expanzí RVHP do mimoevropských oblastí. Práce dále upozornila na nutnost dalšího zpracování tématu hospodářské integrace Východního bloku a vztahu k Západní Evropě. Práce je psána kultivovaným a živým jazykem.

K práci mám několik připomínek. Předně závěr je pojat poněkud netradičně, je to vlastně pokračování výkladu, jakýsi epilog. Přestože autor podal systematický výklad, nebylo by na závadu na závěr dosažené výsledky zopakovat ve zhuštěné podobě. Zjednodušené vyličení obav západoevropské veřejnosti vůči jaderné energii by bylo třeba více specifikovat, neboť největším výrobcem energie z jádra byla a je právě Francie. Dále „vypadla“ ze seznamu literatury práce zaměřené na zahraniční politiku vůči sousedům (Dejmek, J., Československo, jeho sousedé a velmoci ve XX. století (1918 až 1992), Praha 2002 a Dokumenty k československé zahraniční politice, Praha 1954-1989); u výčtu excerpovaných periodik by bylo vhodné uvést jeho časové zařazení; vysvětlení pojmu „valutová marka“ chybí u pozn. 137, ale je uvedeno až později u pozn. 207; vzhledem k vyloučení záměny by bylo lépe používat zkratk DM než německá marka; lépe používat pojmu Nizozemsko než Holandsko (tab. č. 10)

Uvedené připomínky nesnižují vysokou úroveň zpracování. Naopak by měly podpořit úsilí autora pokračovat ve zpracování tématu např. rozšířením i na jiné státy, studiem v ruských archivech atd.

Práce splňuje požadavky obsahové i formální, kladené na diplomovou práci a plně ji doporučuji k obhajobě. Současně doporučuji práci přijmout jako práci rigorózní.

Praha, 3. září 2007

Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc.

Ústav hospodářských a sociálních dějin